

Vulcan

Vasile Alecsandri

La gura Siretului,
Prin postul Sân-Petrului,
Ian, mări, că s-a ivit
Un caic lung, poleit,
Cu postav verde-nvelit.
Dar în el cine-mi era?
Era Suliman Aga
Cu cincizeci de ieniceri
Care poartă-n brâu hamgere.
Ei veneau încet, încet
De la Dunărea-n Siret,
Vadurile străbătând,
Malurile cercetând
De-un Vulcan, de-un căpitan,
Dușmanul lui Suliman.
Iată, mări, cum venea,
Că pe-un mal se întâlnea
Cu trei fete moldovene
Floricele dunărene,
Vorbitoare, cântătoare,
Și de pânze înălbitoare.
„Bună vremea la trei fete!
De nu sunteți voi șirete,
Spuneți nouă de Vulcan,
Unde-i aprigul Bogdan?
Dacă-ți spune voi cu drept,
Răsări v-ar flori la piept,
Flori cu față de bujori
Și cu ochi de pruncușori.
Lucrul vostru să sporească,
Pânzele să se-nălbească
Cum e coala de hârtie
Și floarea de iasomie.
Iar de nu-ti grăi cu drept,
Arde v-ar dorul în piept,
Lucrul să nu vă sporească,
Pânzele să nu albească,
Ci la soare să-nnegrească
Și la vânt să putrezească.”
Cele fete moldovene
Floricele dunărene,
De la mal se depărtau
Și din gură cuvântau:

„Atunce s-ajungeți voi
Când îți afla de la noi
Unde-i badea cel iubit
Și de turci nebiruit!”
Turcii se posomorau,
Pe mal verde coborau
Și de mers nu se opreau
Până ce-n cale nu zăreau
O sălcică rămurată
Pe-un izvor rece culcată;
Lângă salcie o bătrână
Cu trei caftane-ntr-o mână
De sânge spălându-le,
De pietre bătându-le;
Iar sub salcie-un căpitan,
Șoimul ager de Vulcan,
Stând la umbră și dormind
De-a lui viață ne-ngrijind,
Că de pază mi-l păzește
Și la capu-i străjuiește
Pandelaș, un grec voinic
Cu pistoale sub ilic,
Slugă veche și iubită
De stăpânu-i dăruită.
Suliman s-apropia
Și din gură-așa grăia:
„Bre Pandele! de vrei bani
Să nu-i poți mânca doi ani,
Dă-ne pe Vulcan legat,
Că-i peșcheș de împărat.”
Grecul lacom răspundea:
„Dați-mi banii ș-om vedea.”
Suliman se bucura,
Bani-n poală-i număra,
Zece pungi de irmilici,
Opt de rubiele mici
Și vro trei de venetici.
Iar Pandele ce făcea?
La stăpânu-i se ducea
Și cu brâu-i de mătase,
Brâu cu țesătura deasă
Îi lega brațele-n cruci
Și-l dăruia rob la turci.

II

Lângă malul ridicat
Sta Vulcanul răsturnat

Ca stejarul cel frunzos
În pădure-aruncat jos.
Împrejuru-i adunați
Ședeau turcii înarmați
Și pe rând se întreba
Ca ce moarte i-ar afla?
Unii ziceau să-l omoare
Cu laț de spânzurătoare,
Alții să-l cufunde-n apă,
Alții să-l înfigă-n țeapă,
Alții să-l taie pe loc,
Alții să-l arunce-n foc.
Iar Pandeale-i asculta
Și la rândul-i cuvânta:
„La cea moară părăsită,
De stăpânul meu clădită,
Este-o piatră de rășnit
Care încă n-a slujit,
Și e bună de-aninat
De un gât de vinovat
Și-n Siret de cufundat.”
Turcii toți evet ziceau.
Pe Vulcan iute-l duceau
Și de piatră mi-l legau
Și-n Siret îl aruncau.
Apele se deschideau
Și pe loc se închideau
Cum se-nchide pe-un mormânt
Gura negrului pământ.
Apoi turcii purcedeau,
La Galați ei se duceau,
Lăsând îndărătul lor
Pe luciul apelor
Văturele ușurele
Și vârtejuri în cercurele.
Iar Vulcan se cufunda
Până ce de fund el da.
Când în fund el ce făcea?
Brâul cu dinții-l rodea.
Mână dreaptă-și desfăcea,
Din picioare s-opintea
La lumină de ieșea.
Apoi greu el înota
Și din gură cuvânta:
„Sărăcuț, amar de mine!
Căci un ajutor nu-mi vine
Să mă scoată de la greu,
Să-mi lungească veacul meu!”

Iată, mări, că deodată,
Îi răspunde-un glas de fată:
„Voinicele, ține bine,
Că eu vin, alerg la tine.”
Copilița sprintenică
Sărea într-o luntrică
Și cu mâinile vâslea,
Pe Vulcan de mi-l scăpa,
Iar Vulcan o săruta
Și cu drag îi cuvânta:
„Fire-ai, dragă, fericită!
Că tu ești a mea ursită,
Ca lumina de iubită.
Mergi acum la tine-acasă
Și-ți ia haine de mireasă
Și m-așteaptă bucuroasă.
Că eu dacă-oi izbândi
Cu tine m-oi logodi,
Ș-om face casa-mpreună,
Să trăim viață bună.”

III

El la târg se îndrepta,
Mamei lui se arăta,
Iar bătrâna lăcrima
Și cu jale cuvânta:
„Ale! dragă, de ești viu,
Spune mamei ca s-o știu,
Iar de nu, să te bocesc
Trupul să ți-l pânzuiesc,
Podurile să-ți gătesc.

„Nu sunt mort, nu mă boci,
Nici în pânze nu mă-nveli,
Ci în stremțe mă-nvelește
De mă schimbă calicește.”
Făcea mă-sa cum zicea,
În calic îl prefăcea.
El pe ulițe apuca,
Crâșmele de le cerca,
Cerca una, cerca două,
Până împlinea câte nouă...
Când a fost l-a nouălea,
El înăuntru năvălea,
Că-nlăuntru el văzuse
Pe Pandeli ce-l vânduse.
Vânzătorul sta culcat

Tocmai-n fund pe un macat,
Lăudându-și faptele
Și bându-și păcatele.
„Noroc bun și veselie
Celor ce-s în avuție,
Să-mi faceți parte și mie!
Căpitane Pandelaș,
Tu, ce ești un bogătaș!
Dă-mi o frântă de lețcaie
Că foamea cumplit mă taie
Și până la pământ mă-ndoaie.”
„Măi străine, măi sărace!
De ți-e foame, n-am ce-ți face
Că mă țin greu înșelat
De toți banii ce i-am dat
Pe ist paloș oțelit,
Cu mănunchiul poleit.”
„Dă-l încoace, fătul meu,
Ca să-l cercetez și eu,
Și să-ți spun adevărat
Dac-ai fost tu înșelat.”
Grecul beat paloșu-i da,
Iar Vulcan cum îl lua,
Ochii-n sânge-și încrunta
Ș-apoi aspru cuvânta:
„Alelei! fecior de lele!
Vânzător zilelor mele!
Nu te ținea înșelat
De câți bani pe el ai dat,
Dar te ține înșelat
Într-a cui mână l-ai dat
Alei! fiară veninoasă!
Liftă rea, necredincioasă!
Ce rău, spune, ți-am făcut,
Turcilor de m-ai vândut?
Ori la mine n-ai avut
De mâncat și de băut?
Haine bune de-mbrăcat?
Cal frumos de-ncălecat?
Ai vroit tu să mor eu,
Dar n-a vroit Dumnezeu,
Că de moarte m-a scăpat,
Să te curăț de păcat!”
Cum zicea se și izbea,
Capul grecului tăia,
Apoi trupu-i târâia
Fără popă, nici prohod
Până la capra unui pod,

Și podeaua ridica
Și sub pod îl arunca.
Apoi iar se întorcea,
Iar pe ulițe purcedea
Și din turci el căsăpea
Câți pe mână-i încăpea.
Apoi iute alerga
Și voios se cununa
Cu cea fată moldoveană,
Florinică dunăreană,
Care-n haine de mireasă
L-aștepta de mult acasă.
Spusu-v-am cântec bătrân
Și mai am vro două-n sân.
De-ți avea suflete bune,
Și pe-acele vi le-oi spune.